

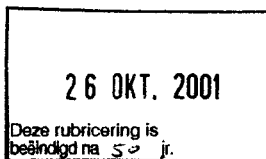
MINISTERIE
VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
BEZITSVORMING EN P.B.O.

B. V. D.

No : 594.675

Bijl.: 1

Betr.: Maandoverzicht no. 4

'S-GRAVENHAGE, 13 mei 1961.
Stadhoudersplantsoen 25

141514
16.5.61

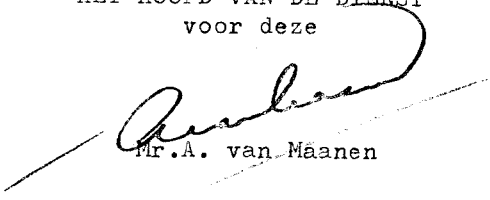
VERTROUWELIJK

Stadhouder

Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij een exemplaar aan
./ te bieden van het maandoverzicht no. 4 van de B.V.D. over de
maand april 1961.

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813, no. 4
's-GRAVENHAGE.-

Mr. A. van Maanen

26 OKT. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

VERTROUWELIJK

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No 4 1961

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 4 - 1961

(Tijdvak 1-4-'61 t/m 30-4-'61)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Moeilijkheden in de leiding van de Fransche Communistische Partij.....	1
Casanova en Servin politiek onttoond.....	3
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Discussiegrondslag voor het 20ste partijcongres (Pinksteren 1961).....	8
Zorgen voor de stembus-strijd in 1962.....	9
Rivaliteits-acties contra SWP en PSP.....	11
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
De vredesbeweging en het anti-kolonialisme.....	14
Pinksterfietstocht contra opslag kernwapens.....	16
De concentratiekamp-commité's en de communisten.....	17
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
De Groot adviseert adspirant-NVV'ers.....	19
Omvang en distributie van de "Centrum-bladen".....	19
V. <u>Overige groeperingen</u>	
Samenwerking rond proces-Eichmann.....	21
Anti-atoombom-mars met Pasen jl.....	22
 <u>Overzicht stakingen april 1961</u>	

Agenda

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Franse Communistische Partij (PCF)

In het zicht van het XVIde PCF-congres - 11 t/m 14 mei 1961 - heeft de partijleiding een conflict in haar midden openbaar gemaakt, dat volgens de algemeen secretaris Maurice Thorez en andere leden van het dagelijks bestuur (politiek bureau) "reeds enige jaren" bestond. Twee leden van het politiek bureau - de organisatiesecretaris Marcel Servin en de speciaal met het partijwerk in de Franse vredesbeweging en onder de intellectuelen belaste Laurent Casanova - huldigden "afwijkende opportunistische opvattingen" over de taak der partij als voorhoede van de massa in de strijd tegen de "persoonlijke macht" van het regime-De Gaulle.

Thorez zelf beschuldigde hen beiden van "politieke onoprechtheid", omdat zij hun bezwaren niet te juister tijd en plaats hadden kenbaar gemaakt en zich alleen maar formeel aan de partijlijn conformeerden.

Servin en Casanova werden schuldig bevonden aan het plegen van ernstige inbreuken op de interne partijdiscipline en deswege in februari 1961 door het partijbestuur (centraal comité) ontheven van hun functies in het politiek bureau en het secretariaat.

De autodidact Servin kweet zich in Frankrijk gedurende de tweede wereldoorlog van belangrijke partij-opdrachten. Hij werd na 1945 kabinetschef van Thorez, die toen vice-premier was. Sinds 1950 lid van het centraal comité, verving hij in 1954 Lecoeur als organisatiesecretaris.

De jurist Casanova werd in 1937 benoemd tot chef van het secretariaat van Thorez en speelde een rol van betekenis in het verzet. Hij werd in 1945 lid van het centraal comité en in 1946 minister voor de oud-strijders. Hij was lid van het presidium van de Franse vredesbeweging en lid van het Bureau van de Wereldvrede-raad. Aan zijn adviezen bij het bepalen van het PCF-beleid werd veel waarde gehecht.

Achtergronden van het conflict

Zoals reeds in de maandoverzichten 3 en 11-1959 vermeld werd, hebben de Franse communisten het zwaar te verduren gehad sedert de militaire opstand van 13 mei 1958 te Algiers generaal De Gaulle terug-

bracht als "redder van het vaderland".

De PCF kon bij de parlementsverkiezingen van 1956 nog 25,7 % van het stemmentotaal behalen, doch verwierf in november 1958 niet meer dan 18.9 %. Daarbij sorteerde een rigoureuus herzien kiesstelsel een voor de communistische parlementaire vertegenwoordiging nog ongunstiger effect. Insteede van de voorheen bezette 143 parlementszetels hield de PCF er in de Nationale Vergadering slechts 10 over. De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 1959 toonde echter aan, dat de PCF nog altijd Frankrijks grootste partij is.

De besluiten van het in juni 1959 gehouden XVde partijcongres lieten er generlei twijfel over bestaan, dat de PCF het presidentiele bewind van De Gaulle strijdig achtte met Frankrijks nationale belangen, zijn veiligheid en onafhankelijkheid. Dit regime stond, aldus de daar aanvaarde thesen, het beëindigen van de oorlog in Algerije in de weg en was in wezen een product van de grote bankiers en de monopolies. De gaullistische constitutie, erop gericht om alle macht in handen van één man samen te trekken, werd anti-republikeins genoemd.

Op het aanbod van "zelfbestemming", dat president De Gaulle Algerije op 16 september 1959 deed, reageerde het dagelijks bestuur van de PCF - buiten aanwezigheid van Thorez - daags daarop met een misprijzende verklaring. Het voorstel werd afgedaan als een "politieke manoeuvre", die de oplossing van het Algerijnse vraagstuk eerder verderaf dan naderbij heette te brengen, een politiek van oorlog tot het uiterste waardoor Frankrijk in de wereld nog verder zou worden geïsoleerd. Het politiek bureau ging er in dezelfde verklaring prat op zijn standpunt inzake het vraagstuk Algerije nimmer te hebben gewijzigd.

Op 27 september 1959, vier dagen na zijn terugkeer uit de Sowjet-Unie, sprak Thorez in gelijke geest. Een maand later, op 26 oktober, maakte een artikel van Thorez in het partijdagblad echter duidelijk, dat de PCF uit een ander vaatje ging tappen. "Een kapitaal feit" heette daarin generaal De Gaulle's openlijke uitspraak, dat Algerije geen deel van Frankrijk is en dat hij tevens het recht op zelfbeschikking van het Algerijnse volk had erkend.

Op 31 oktober 1959 stelde niemand minder dan Sowjet-premier Chroestsjow in een rede voor de Opperste Sowjet vast, dat er tussen Frankrijk en Algerije bijzondere banden bestaan. Ofschoon met enig voorbehoud uitte hij de verwachting, dat de politiek van president De Gaulle de vrede in Algerije naderbij zou brengen.

Begin november 1959 keurde het centraal comité van de PCF het

nieuwe beleid goed. In de resolutie werd bij wijze van rechtvaardiging gereleveerd, dat Thorez al een jaar eerder, nl. op 4 oktober 1958, had gezegd dat de belangen van de monopolies, die de gaullistische politiek inspireren, in strijd kunnen komen met die van de Europese ultra's in Algerije, mede met het oog op de exploitatie van de bodemrijdommen in Algerije en de petroleum in de Sahara.

De partijleiding liet dus de mogelijkheid open, dat De Gaulle in conflict zou kunnen komen met de ultra's, zulks in tegenstelling met de strekking van de verklaring, die het politiek bureau op 17 september 1959 had uitgegeven. Thorez schroomde dan ook niet deze negatieve stellingname van het politiek bureau overijld, onnauwkeurig en onvolledig te noemen. Hij betreurde het dat er in de PCF niet sneller kritisch op was gereageerd.

De beschuldigingen tegen Servin en Casanova

Voor het centraal comité heeft Thorez op 15 januari 1961 medegedeeld, dat er reeds enige jaren ernstige meningsverschillen heersten binnen het dagelijks bestuur. Daarbij hadden de kameraden Casanova en Servin zich, naar hij beweerde, op systematische wijze, altijd tezamen, tegen de opvattingen van de andere leden van het politiek bureau gekant. Zich min of meer verontschuldigend, zeide de algemeen secretaris het centraal comité daarvan niet sneller op de hoogte te hebben gebracht omdat steeds opnieuw werd gehoopt, dat Casanova en Servin hun onjuiste opvattingen zouden prijsgeven en zich uiteindelijk zonder voorbehoud volledig achter de juiste koers van de partij zouden plaatsen. De daarvoor gevoerde gemeenschappelijke strijd droeg geenszins het karakter van een tegen hun persoon gerichte actie.

Volgens de partijleiding had Servin ongegronde kritiek uitgeoefend op de wijze waarop de PCF toenadering tot de massa zocht. Zijn grieven zouden zich o.m. hebben gericht tegen de beslissing van de partijleiding, dat de PCF zich had te onthouden van deelneming aan een op 27 oktober 1960 in Parijs belegde massale betoging voor de vrede in Algerije. Het initiatief hiertoe was genomen door links-georiënteerde, niet-communistische studenten- en onderwijzersorganisaties. De partij was vermoedelijk bevreesd, dat deze betoging tot botsingen met de politie - mogelijk door deze geprovoceerd - aanleiding zou geven. De PCF mocht geen risico lopen door toedoen van buitenstaanders in het "avonturisme" te worden gestort. De legale positie van de partij zou hierdoor in gevaar kunnen komen.

De beschuldigingen tegen Casanova waren van andere aard. President De Gaulle had een in januari 1961 te houden referendum uitgeschreven, waarin hij de vrije hand vroeg om over Algerije's toekomst te onderhandelen. Uiteraard op uiteenlopende motieven adviseerden de PCF en de rechtse ultra's daarop met "neen" te antwoorden. Een deel van het Franse kiezerscorps, dat doorgaans zijn stem wel aan de communisten geeft, sloeg dit advies in de wind. Juist ten aanzien van het probleem Algerije en de zending die president De Gaulle daarin wil vervullen, deelden deze kiezers kennelijk niet de afwijzende, anti-gaullistische opvattingen van de Franse Communistische Partij.

De Franse vredesbeweging had met instemming van Casanova een resolutie aangenomen waarin het aan de leden individueel werd overgelaten met ja of neen op het referendum van De Gaulle te reageren. Dit druiste volkomen in tegen de campagne van de PCF om neen te stemmen. Thorez verweet Casanova ten deze volledig te hebben gefaald.

Thorez heeft voor het centraal comité onthullende uitspraken gedaan over de partij-bemoeienis met de massa-organisaties, in het bijzonder met de vredesbeweging. De communisten nemen met gelijke rechten als de anders-denkende leden deel aan het werk van de vredesbeweging. De PCF behoudt zich het recht voor de problemen met betrekking tot deze beweging, die zij als haar eigen problemen beschouwt, te bespreken en daarbij politieke adviezen te geven, omdat haar leden deel uitmaken van deze massa-organisatie. Uitdrukkelijk stelde Thorez verder, dat de partij het recht heeft om zich in de massa-organisaties te laten vertegenwoordigen door degenen, die de PCF daarvoor aanwijst.

Tot zover Thorez, wiens redenering duidelijk maakt, dat de niet-communisten in de massa-organisaties geenszins met individuele communisten doch met de partij te maken hebben.

* * *

Het centraal comité nam in zijn zitting van januari jl. eenstemmig een resolutie aan, die werd gepubliceerd met een voorwoord van het politiek bureau. Servin en Casanova, zo werd daarin gesteld, hadden aan de resolutie weliswaar ook hun stem gegeven doch zich niet bereid verklaard hun onjuiste politieke opvattingen te herzien.

In de daarop volgende weken bewerkte de partijleiding met succes de besturen van de federaties (partijdistricten) teneinde Casanova en Servin onder politieke druk te zetten. Door de federaties werd een

beroep gedaan op de beide partijfunctionarissen om alsnog zonder verwijl hun dwalingen te erkennen en te corrigeren.

In zijn zitting van 23 en 24 februari 1961 constateerde het centraal comité, dat Servin en Casanova deze verwachting van de partij niet hadden beantwoord. Het besloot Servin van zijn functies als lid van het politiek bureau en als secretaris van het centraal comité, en Casanova van zijn functie als lid van het politiek bureau te ontheffen.

Democratisch-centralisme in praktijk (zie MO 2-1961, pag. 3)

Ook bij deze zuivering in de leiding van de PCF zijn de beginselen van het democratisch-centralisme toegepast, waardoor bijvoorbeeld de voorlichting betreffende het conflict in de officiële partijpers een volstrekt eenzijdig karakter heeft gekregen. Wat Servin en Casanova in het centraal comité precies hebben aangevoerd in eigen zaak werd niet gepubliceerd. L'Humanité volstond op 31 maart jl. met de weergave van twee brieven, resp. door Casanova en Servin gericht aan de dagelijkse leiding. Zij werden na de februari-zitting van het centraal comité verzonden. Het politiek bureau stelde ter inleiding daarvan vast, dat beiden niet verder waren gekomen dan het formeel erkennen van de feiten. Hun zelfcritiek ging echter niet diep genoeg.

Inmiddels besloot de partijcel, waarvan Servin lid is, hem geen mandaat te verlenen voor de conferentie van het onderdistrict. Zij acht Servin, gezien zijn huidige houding, niet geschikt om in het districtsbestuur een verantwoordelijke functie te bekleden en vraagt het centraal comité hem niet te herkiezen in leidende organen van de PCF.

Jean Lafitte, voorheen leidend functionaris in de internationale en nationale communistische vredesbeweging, ontzag zich niet om Casanova, met wie hij lang en nauw heeft samengewerkt, persoonlijk in de Humanité aan te vallen. Dit is een typisch staaltje van communistische mentaliteit. Het past volledig in de beproefde bolsjewistische methode, dat vrienden en medewerkers door de partijleiding geprest worden om als getuigen à charge op te treden. Deze reacties lijken een voorbode te zijn van een volledig politiek uitrangeren van Servin en mogelijk ook van Casanova.

Nabeschouwing

In het algemeen is aan beide thans onttroonde prominenten verweten, dat hun opportunistische afwijkingen het gevaar van een "dub-

bele leiding" in de partij inhielden. De resolutie van het centraal comité - februari 1961 - stelde daarbij vast, dat zij zijn afgeweken van de partijkoers, die het XVde congres had aanvaard. Hun opvattingen druisen in tegen hetgeen daarin werd vastgesteld over de aard van de gaullistische macht, over de aanpak van het partijwerk onder de massa en over de arbeid van de communisten in de massabewegingen en -organisaties, over het samenstellen en het organiseren van het eenheidsfront en van de brede eenheid aan de basis, over de beginselen van het democratisch-centralisme en de eenheid van denken en handelen der partij-leiding.

In de naoorlogse geschiedenis van de PCF is de zuivering geen uitzonderlijk verschijnsel. In 1952 verleende Servin zelf de voornaamste hand- en spandiensten bij het politiek onschadelijk maken van figuren als Marty, "de held van de Zwarte Zee", en van Tillon. Twee jaar later werd o.a. de tot dan als "kroonprins" van Thorez aangeduide organisatie-secretaris André Lecoeur afgezet en spoedig daarop geroyeerd.

Casanova maakte zich in die periode bijzonder impopulair door de wijze, waarop hij politieke supervisie uitoefende op de intellectuelen in de partij. Op last van Thorez werden talrijke hunner politiek uitgeschakeld.

De crisis, die na de Hongaarse opstand van 1956 uitbrak, deed de leiding opnieuw naar het wapen van het roeyement grijpen. Nadien bleef de onrust sluimeren in de rechtstreeks of zijdelings aan de partij gelieerde wetenschappelijke milieus.

De critiek, die zich momenteel vooral op Servin en Casanova toespitst, heeft ook andere leden van het centraal comité getroffen, in de eerste plaats de uit de oorlog bekende verzetsleider Kriegel-Valrimont. Verder kwamen figuren als Claudine Chomat (Casanova's tweede vrouw), Llante, Vigier, Souqui  re en Pronteau politiek in discrediet. Velen van hen hebben intussen hun gang naar Canossa gemaakt, sommigen met de meest onderdanige zelfcritiek teneinde aldus in politiek opzicht het vege lijf te redden.

De partijleiding volhardt in haar anti-gaullistische politiek, ook na de gebeurtenissen van april jl. in Algerije, die leidden tot de krachtmeting van het regime-De Gaulle met vier rebellerende Franse generaals en hun extremistische aanhangers.

Ook nu houden de communisten - op grond van hun "wetenschappelijke analyse" - staande, dat de doelstellingen van generaal De Gaulle enerzijds en die van de ultra's anderzijds geen grote en zeker geen principiële

verschillen vertonen.

Aan de vooravond van 1 mei 1961 voerde Thorez op een districts-conferentie te Seclin in Noord-Frankrijk het woord. In verband met de jongste gebeurtenissen in Algerije becristiseerde hij de "anti-democratische" positie van president De Gaulle en gewaagde van diens weg naar een "feitelijke dictatuur". Volgens Thorez hebben de ontwikkelingen van de laatste tijd de politieke analyses en de waardebeoordelingen van de PCF volledig bevestigd. Zij hebben z.i. de juistheid aangetoond van de stellingen, die het XIVde en XVde partijcongres terzake hadden aangenomen, zomede die van de ontwerp-resolutie voor het aanstaande PCF-congres. De algemeen secretaris handhaafde de daarin vastgelegde opvattingen over de monopolistische herkomst en aard van het gaullistische regime. Uit dien hoofde achtte Thorez dit bewind volkomen onbekwaam tot het in praktijk brengen van een vredespolitiek en het doen mislukken van fascistische samenzweringen, "waarvan het de permanente dreiging in zich draagt". (L'Humanité 2-5-1961).

Deze interpretatie spruit voort uit een politiek-dogmatische denkwijze. Hiertegen zijn, zoals de affaire Servin-Casanova c.s. aan toont, ook binnen de Franse Communistische Partij protesten gerezen.

In het verleden hebben dergelijke controversen er elders en onder andere omstandigheden mede toe geleid, dat zich binnen het communisme oppositionele krachten van groter en kleiner kaliber ontplooiden. Zij manifesteerden zich o.a. in "bezwaarden" als Djilas in Joegoslavië, Kolakowski in Polen, Harich in Oost-Duitsland, Langbein in Oostenrijk, Larsen in Denemarken en Wagenaar in Nederland.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Discussiegrondslag voor het 20ste partijcongres

Op 4 april stelde het partijbestuur van de CPN de discussiegrondslag vast voor het op 20, 21 en 22 mei a.s. te houden 20ste partijcongres. De Waarheid van 7 april gaf de tekst in extenso weer. Achtereenvolgens worden in de grondslag behandeld: de strijd voor lotsverbetering, de strijd voor een atoomvrij en neutraal Nederland, de linkse oriëntatie van de arbeidersbeweging, de versterking van partij en pers en de vooruitzichten van het socialisme.

In een kort voorwoord wordt gezegd, dat het congres zal bepalen, wat de CPN in de komende twee jaar zal gaan doen in het belang van de lotsverbetering, de democratische rechten en de beveiliging tegen oorlogsgevaar van het Nederlandse volk.

Het vooropstellen van de strijd voor het welzijn van het volk past geheel bij de hernieuwde pogingen van de partijleiding om het nationale, aan de Nederlandse volksaard aangepaste karakter van de partij te laten uitkomen. Gesteld wordt, dat de omvorming van het kapitalistische stelsel in een maatschappij op socialistische grondslag een binnenlandse aangelegenheid is, die niet vanuit het buitenland kan worden "ingevoerd". De strijdmiddelen en methoden worden in elk land bepaald op grondslag van de reële verhoudingen en kunnen dus vreedzaam, maar ook - zo de reactie dat onvermijdelijk maakt - niet vreedzaam zijn.

De strijd voor lotsverbetering en voor atoomontwapening concentreert zich, volgens een toelichting op de discussiegrondslag van Paul de Groot, in de bedrijven en in de vakbeweging, waar de sociaal-democratische massa's moeten worden beïnvloed.

De CPN blijft de strijd voor de vrede als een van haar voornaamste taken zien. Zij stelt, dat het lidmaatschap van de NAVO geenszins de verplichting meebrengt de opslag van atoomwapens toe te laten. Dit wil evenwel niet zeggen, dat zij niet zal blijven strijden tegen het agressieve karakter van deze organisatie en de verderfelijke invloed daarin van het Amerikaanse en West-Duitse imperialisme.

Bij de strijd voor lotsverbetering en voor vrede en tegen het

kolonialisme in het algemeen zal met de leden van andere organisaties worden samengewerkt, zoals het in de communistische terminologie heet: "aan de basis" - "van onderop". Wel is de partij bereid voor bepaalde acties samen te werken met de "top" van organisaties op grondslag van één bepaald doel en op voet van gelijkberechtiging.

Een openlijke erkenning van het bestaan van de lauwe en ongeïnteresseerde stemming in de CPN viel niet te verwachten. In plaats daarvan stelt de discussiegrondslag een "niet naleven van de organisatiebeginselen" vast als een restant van de invloed van de revisionisten. De voorwaarden voor de groei van de partij en haar pers, zo wordt daar in één adem aan toegevoegd, zijn aanwezig.

Het dreigement tegen het kader, dat in zijn werk te kort mocht schieten, ontbreekt niet. "Mocht het werk hier of daar in een afdeling of district stokken, dan ligt dat alleen aan de leiding ter plaatse en zal het partijbestuur er voor zorgen, dat deze verbeterd wordt".

De gebruikelijke ontleding van de internationale toestand, gezien vanuit de communistische gezichtshoek, is geheel gegrond op de verklaring van de conferentie der 81 communistische partijen te Moskou in november 1960.

Partij-beginselprogramma eerst in 1962 onder de loupe

Het huidige beginselprogramma van de CPN, dat dateert uit 1952, is steeds in het stadium van een ontwerp gebleven. Het lag aanvaankelijk in het voornemen dit ontwerp te herzien en het resultaat ter definitieve goedkeuring aan het met Pinksteren 1961 te houden 20e Congres voor te leggen. Het partijbestuur besloot op zijn jongste zitting de behandeling van het beginselprogramma aan de orde te stellen op een buitengewoon congres, dat in 1962 gehouden zal worden.

De indruk bestaat, dat de CPN-leiding, alvorens het beginselprogramma definitief vast te stellen, wil afwachten hoe de verhoudingen in het internationale communisme - waarbij in het bijzonder aan de controverse Moskou-Peking te denken valt - zich ontwikkelen. Bovendien houdt de CPSU najaar 1961 haar XXIIste congres. Het is bepaald niet uitgesloten, dat dit congres tot conclusies zal komen, die voor het CPN-beginselprogramma van betekenis kunnen zijn.

Zorgen voor de verkiezingen 1962

De groeiende samenwerking tussen de SWP en de PSP is de partij-

leiding van de CPN niet onbekend gebleven. Een mogelijk samengaan van deze partijen bij de in 1962 te houden verkiezingen voor de Provinciale Staten en de Gemeenteraden, b.v. het uitkomen met een gezamenlijke lijst, blijken Paul de Groot c.s. zeer te duchten. Zoals bij verschillende gelegenheden al naar voren werd gebracht vreest de algemeen partijsecretaris dat de PSP en SWP een opvangcentrum zouden kunnen vormen van links gerichte kiezers, die bij het uitbrengen van hun stem aarzelen tussen PvdA en CPN.

De uitslag van de op 15 november 1960 in Denemarken gehouden algemene verkiezingen, waarbij de oppositiegroep Larsen onder de naam Socialistische Volkspartij 11 zetels in het parlement verwierf en de Communistische Partij van Denemarken al de hare verloor, werkt in dit opzicht niet bepaald geruststellend. Blijkbaar heeft de CPN zich aan het Deense voorbeeld willen spiegelen. Begin maart 1961 reisde Henk Hoekstra naar Kopenhagen met het kennelijke doel zich bij de Deense partij te oriënteren over de oorzaken van haar verkiezingsnederlaag. Hoekstra gaf zijn bevindingen weer in twee artikelen, die onder de titel "Een kater aan het Kattegat" respectievelijk in De Waarheid van 30 maart en 1 april j.l. werden opgenomen. Hierin wordt de PSP in hetzelfde vlak getrokken als de SWP. Dit wijst er eens te meer op welk een groot gevaar de CPN ook in de PSP ziet. Beide partijen, zo zegt De Waarheid, wensen het voorbeeld van Larsen te volgen en verkondigen, dat er nog slechts verkiezingen in ons land nodig zijn om het succes van Larsen hier te evenaren.

Bij alle punten van overeenkomst - o.m. hebben zowel de Deense als de Nederlandse revisionisten de steun gehad van de reactie - is er, aldus de partijkrant, één groot verschil. De Nederlanders saboteerden de eenheid in de vakbeweging en zwoeren bij hun EVC, de Denen daarentegen zijn er met hun grenzeloze demagogie in geslaagd verschillende functionarissen uit het Algemeen Deens Vakverbond voor zich te winnen. Larsen en zijn medestanders hebben aan deze tactiek volgens De Waarheid hun verkiezingsoverwinning voor het grootste deel te danken. Maar reeds nu gaan de ogen van de Deense arbeiders voor het bedrog en het anti-communisme van de Socialistische Volks Partij open. Deze partij zal dan ook geen lang leven beschoren zijn. In hun verwachting Larsen in zijn - tijdelijk - succes te kunnen nadoen zullen de PSP en de SWP onvermijdelijk worden teleur gesteld, aldus het partijdagblad.

Bestrijding in het persoonlijke vlak

De CPN-leiding is van opvatting, dat de Deense zusterpartij tegen de groep Larsen niet fel genoeg is opgetreden en te kieskeurig is geweest bij het toepassen der bestrijdingsmiddelen. Dat Paul de Groot en zijn volgelingen weinig scrupules hebben bij het bestrijden van "partijvijanden" is vooral de laatste tijd weer gebleken. In de discussie-grondslag wordt opnieuw scherpe strijd aangekondigd tegen de SWP, de PSP en enkele vakbondjes al of niet met een neutraal tintje, de zgn. "buffer-groepen", door agenten van de reactie in het leven geroepen om de verbinding van de links-socialisten met de communisten tegen te werken.

Paul de Groot maakte in zijn toelichting bekend, dat de politieke onbetrouwbaarheid van deze "buffer-groepen" en van hun leiders persoonlijk duidelijk in het licht zal worden gesteld. Met voldoening gewaagde hij ervan, dat "de politiek van de CPN tegenover deze groepen overeenstemt met de opvatting, die daarover op de Moskouse conferentie van de 81 communistische partijen bleek te bestaan".

Als voorproefje van deze - in het geheel niet nieuwe - tactiek werd in de discussie-grondslag van een aantal tegenstanders het doopceel al gelicht. Op ruimer schaal werd deze bestrijdingsmethode in De Waarheid van 20, 22, 27 en 29 april voortgezet. Vooral ten aanzien van de leiders van de PSP, die voor de oorlog bemoeienis hebben gehad met Christelijke Democratische Unie (CDU), wordt getracht hen in hun politiek verleden te treffen. Zij werden n.l. indirect van niets minder beschuldigd dan van collaboratie met de Duitsers, die al begon vóór het uitbreken van de oorlog. In het bijzonder over de heer Lankhorst werd de staf gebroken.

Actie en contra-actie

Het behoeft wel geen betoog dat de CPN-leiding ook de propaganda van de SWP en de PSP waar mogelijk tracht te doorkruisen. Naast de boycot van de anti-atoombommars op Paasmaandag (zie hoofdstuk V van MO 3-1961) kwam de CPN ook in actie tegen de openbare vergadering van het comité "Proces Eichmann" (zie hoofdstuk V van dit MO).

In De Waarheid van 10, 14 en 15 maart j.l. werd bekend gemaakt, dat Marcus Bakker op de 29ste van die maand in Krasnapolsky zou spreken over "Nederland atoomvrij" en "De lonen omhoog". Op 23 maart d.a.v. - het comité "Proces Eichmann" was inmiddels met de propaganda voor

deelname aan de "Eichmann"-vergadering begonnen - werd plotseling aangekondigd dat het onderwerp van Bakker's rede over "Eichmann en zijn opdrachtgevers" zou gaan.

De redactie van De Brug signaleerde dit optreden in haar nummer van 8 april j.l. als "karakteristiek voor de politiek van de CPN, die niet de reactie als het grootste gevaar beschouwt maar die communisten en socialistten, die op enkele punten met haar van mening verschillen". Ook het in de wielen rijden van de zgn. "Paasmarsen tegen de kernbewapening" door de CPN onder voorwendsel, dat zij uit de organisatie en de leiding daarvan is geweerd, vindt De Brug een schandaal. Maar, aldus de redactie, dit optreden wekt geen verbazing. Het onthult nog eens welk een reactionaire rol een communistische partij gaat spelen, die zich op dogmatische en sectarische posities vastbijt.

Een andere poging om de vergadering van het comité "Proces Eichmann" afbreuk te doen en de organisatoren daarvan te treffen, ondernam het CPN-dagblad op 11 april, aan de vooravond van de bijeenkomst, in een artikel "Misleiding". Adenauer, die de eis gesteld heeft dat het Eichmann-proces geen aanklacht mag worden tegen het militarisme in de Bondsrepubliek, zo heet het daarin o.m., heeft reeds één toezegging ontvangen, dat het proces naar zijn zin zal verlopen. Een zich noemend "Proces Eichmann"-comité, heeft namelijk op een persconferentie verklaard geen anti-Adenauer-relte willen. Dit comité, aldus De Waarheid, heeft ten doel te voorkomen dat het proces een slag wordt tegen het Duitse militarisme.

De gebruikelijk insinuaties, waarmede partij-tegenstanders in een verdacht licht worden gesteld, ontbreken ook in dit Waarheid-artikel niet. Deze tactiek werd hier toegepast tegen Nico Rost, communistisch georiënteerd maar al jaren een verklaard tegenstander van Paul de Groot c.s.

Het comité - aldus De Waarheid-insinuatie - dat de helpende hand reikt aan Adenauer, werd in elkaar gezet door Nico Rost, die in de eerste periode van de bezettingstijd voor de Duitse cultuurkamer werkte en die West-Duitsland als vaste woonplaats heeft gekozen. Hij kwam speciaal uit West-Duitsland over om de vertoning in elkaar te zetten.

De dag na de vergadering kwam De Waarheid onder de titel "Wagenaar gebruikt Eichmann-proces voor anti-communistische laster" op de bijeenkomst terug.

Op een interruptie vanuit het publiek had Wagenaar verklaard

het anti-semitisme overal ter wereld te zullen bestrijden, zelfs al zou het in de Sowjet-Unie zijn. De Waarheidverslaggever meldde naar aanleiding daarvan o.m.: "De renegaat Wagenaar is de eerste geweest, die gepoogd heeft het proces-Eichmann te gebruiken voor anti-communisme. Hij colporteerde in Krasnapolsky een van de meest weerzinwekkende leugens over de Sowjet-Unie en erkende, dat Stalin joden had vervolgd!"

Bij haar agitatie tegen het Comité Proces Eichmann in De Waarheid heeft de CPN-leiding het niet gelaten. Zij heeft o.m. ook getracht sprekers op de bijeenkomst, o.m. Rabbijn Soetendorp en Hella Haasse, door het uiten van valse beschuldigingen, die door tussenpersonen werden gelanceerd, ervan te weerhouden aan de bijeenkomst mede te werken.

Agitatie inzake Cuba

De jongste gebeurtenissen op Cuba boden aan de CPN niet alleen gelegenheid tot een verscherpte agitatie in "De Waarheid" tegen de Verenigde Staten, zij schonken de partij tevens de mogelijkheid om in de hoofdstad weer eens openlijk voor het voetlicht te treden.

Op korte termijn werd op 20 april een protest-optocht georganiseerd, die "de Yankees", zoals overal ter wereld, de eisen in het gezicht slingerden: "Handen af van Cuba" en "Vrijheid voor de Cubanen".

Op 21 april hield de partij in Krasnapolsky een protest-meeting, waar naast Harry Verheij een drietal communistische sprekers van lagere rangorde optraden. De vergadering eindigde met het besluit een "boodschap van broederlijke solidariteit" te zenden aan de vertegenwoordiger van Cuba en een fel protest aan de ambassade van de Verenigde Staten in Den Haag.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Bijeenkomst van de Wereldvredesraad (WVR)

Van 24-28 maart 1961 vergaderde de Wereldvredesraad in de hoofdstad van India, New Delhi. In deze eerste belangrijke bijeenkomst na het mislukken van de Topconferentie der Grote Vier (mei 1960) baseerde de Raad zich kennelijk op de Verklaring van de 81 communistische en arbeiderspartijen van november 1960. Weliswaar blijft de WVR de vreedzame coëxistentie propageren, doch het accent is nu gelegd op de strijd tegen het kolonialisme.

Opvallend was het grote aantal gedelegeerden uit de Aziatische, Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse landen op deze conferentie, waaraan in totaal 300 personen uit ruim 60 staten hebben deelgenomen. De Nederlandse Vredesraad had in verband met de daaraan verbonden hoge kosten geen afvaardiging gezonden.

De fungerend voorzitter van de WVR, prof. John Bernal, legde in zijn inleiding de nadruk op de noodzakelijkheid de koloniale volkeren te steunen bij hun strijd voor volledige politieke en economische onafhankelijkheid. Heftige critiek oefende hij uit op de Verenigde Naties in het algemeen en op de secretaris-generaal Hammarskjöld in het bijzonder inzake hun optreden in Congo. Bernal drong tevens aan op een reorganisatie van de volkeren-organisatie, daarbij het voetspoor volgende van Chroestsjow. Onder auspiciën van de WVR zou op korte termijn een wereldcongres voor de vrede, de ontwapening en de nationale onafhankelijkheid worden belegd.

Ook uit de discussies bleek, dat de Raad thans prioriteit geeft aan het offensief tegen het kolonialisme. Vele sprekers wezen erop, dat de vorming van een eenheidsfront in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en het Verre Oosten noodzakelijk is om een einde te maken aan de koloniale politiek van het Westen.

Tijdens de slotzitting van de conferentie werden tien resoluties aangenomen. In die betreffende de nationale onafhankelijkheid wordt gesteld, dat zonder de afschaffing van het kolonialisme geen duurzame vrede mogelijk is. Met betrekking tot de ontwapening spreekt de Raad

zich uit voor stopzetting van de atoomproeven, vorming van atoomvrije zônes, terugtrekking van buitenlandse troepen en afschaffing van buitenlandse militaire bases.

De NVR en de pacifistische Paasdemonstratie

Zoals reeds in MO no. 3-1961 is gemeld, zal met Pinksteren een demonstratie-tocht worden gehouden. Reeds met Pasen was een soortgelijke demonstratie gehouden op initiatief van het Comité 1961 voor de Vrede, o.m. samengesteld uit aanhangers van de Pacifistisch Socialistische Partij, de Socialistische Werkers Partij, Kerk en Vrede en de Onafhankelijke Contactcommissie voor Vredeswerk. De a.s. Pinkstertocht gaat daarentegen uit van het communistische ANJV.

Men had de Nederlandse Vredesraad buiten de voorbereiding en de organisatie van de Paasmars gehouden, wat bij de communisten kwaad bloed heeft gezet. De NVR heeft deze demonstratie dan ook "afgedaan" met een kort bericht in het blad Vrede. Daarin is de Paasmars afgekeurd, omdat zij de voor handhaving van de vrede zo noodzakelijke eenheid niet bevorderde. De organisatoren hadden immers uitdrukkelijk de NVR buitengesloten.

Deze tekst schijnt echter bij niet-communistische leden van de vredesraad niet in goede aarde te zijn gevallen. Enige van hen zouden gaarne aan de Paasmars hebben deelgenomen, omdat deze volgens hen toch ook de vrede diende. Een en ander heeft in de NVR gevoelens van onbehagen gewekt.

Japanners in Nederland

Van 3-7 april hebben vier leden van de onder communistische invloed staande Japanse Raad tegen A- en H-bommen een bezoek aan Nederland gebracht. Op hun verzoek hadden de Nederlandse Vredesraad en de Stichting Anti-Atoombom-Actie (AAA) een ontvangstcomité opgericht waarvan o.m. de beide voorzitters, resp. Dr. W.H. van Dobben en G.A. de Bock, deel uitmaakten.

Na een persconferentie op 4 april zijn de vreemdelingen opgetreden op vergaderingen in Haarlem, de Bilt en Amsterdam. Hun speeches handelden - te oordelen naar de weergave in het Nederlands - hoofdzakelijk over de oprichting en de activiteit van de Japanse Raad, de strijd van het Japanse volk voor het verbod van kernwapens en over de gevolgen van de bombardementen van Hiroshima en Nagasaki.

Jeugdbeweging

Pinksterfietstocht

Het Comité Protestfietstocht Volkel-Soesterberg-Amsterdam getroost zich alle moeite om zoveel mogelijk deelnemers te werven voor zijn actie tegen de opslag van atoomwapens. Met kleurige affiches en plakzegels wordt de aandacht op deze tocht gevestigd. In Amsterdam, dat het leeuwendeel der deelnemers moet leveren, werden in maart en april propaganda-fietstochten georganiseerd. Alle inspanning ten spijt schijnen de aanmeldingen slechts traag binnen te komen. Men hoopt op een totaal van 1500 à 2000 deelnemers, doch eind maart hadden zich nog maar 300 personen opgegeven, waarna het aantal in de loop van april juist de 500 passeerde.

Voor oudere deelnemers zou een vijftiental autobussen zijn gereserveerd. Deze zullen op de eerste Pinksterdag van Amsterdam naar Volkel rijden: vandaar gaat de tocht naar Soesterberg, waar, samen met de fietsende deelnemers, zal worden gedemonstreerd. Voor niet-Amsterdammers wil men tweede Pinksterdag vanuit diverse plaatsen dagtochten naar Soesterberg en Amsterdam maken, waarna een demonstratie door Amsterdam moet plaatsvinden met een slotmeeting in het Sumatraplantsoen aldaar.

ANJV-activiteit inzake Cuba

Naar aanleiding van de gebeurtenissen op Cuba hield het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) protestdemonstraties in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Ook de viering van de Wereldjeugddag tegen het kolonialisme op 24 april stond geheel in het teken van de solidariteit met de Cubaanse jeugd. Ter gelegenheid daarvan belegde het Amsterdamse ANJV op 22 april een bijeenkomst in Felix Meritis, waar Bram Hoekstra, lid dagelijkse leiding van het verbond, het woord voerde. Volgens hem was er zelden zo'n noodzaak geweest de anti-koloniale jeugddag te vieren als thans, nu de beslissende slag wordt geleverd om de volkeren van het mensonterende systeem van het kolonialisme te verlossen.

Verzetsbeweging

De "Fédération Internationale des Résistants" (FIR) heeft haar "dekmantel" praktisch geheel versleten. Na tien jaar van agitatie tegen alles wat samenhangt met NAVO, bewapening van Westeuropese landen, economisch herstel en economische eenwording van Europa, is de FIR in brede

kring onderkend als communistische mantelorganisatie. (Hetzelfde geldt voor haar Nederlandse dochterorganisatie "Verenigd Verzet" 1940-1945".) Als zelfstandig optredende organisatie heeft de FIR daardoor veel van haar waarde verloren. De samenwerking met niet-communisten is immers juist door haar agressiviteit tegen alles wat niet-communistisch denkt steeds moeilijker geworden.

Er is echter een terrein, waar de FIR nog wel succes heeft. Het is daargelegen waar zij kan onderduiken in organisaties, die soortgelijke idealen nastreven als de FIR voorgeeft te doen: de concentratiekampcomité's, die de herinnering aan de slachtoffers van de nazi-terreur levendig willen houden en die tegen herleving van het fascisme willen waken.

Hoe langer men echter op het arbeidsterrein van de internationale en nationale concentratiekampcomité's het optreden gadeslaat van functionarissen van de FIR - en van "Verenigd Verzet" -, des te meer wordt het duidelijk, dat zij ook deze comité's alleen gebruiken ter ondersteuning van de communistische politiek.

In de Nederlandse kampcomité's voor Auschwitz, Buchenwald en Ravensbrück, die reeds jaren bestaan en alle zijn opgericht door "Verenigd Verzet 1940-1945", bezetten partijgetrouwe communisten de sleutelposities. Hetzelfde geldt voor de Sachsenhausen Vriendenkring - een kampcomité, dat eind 1959 onder adhaesie van een indrukwekkend aantal kunstenaars en intellectuelen de uitzending van een delegatie naar herdenkingsplechtigheden in het kamp Sachsenhausen begon voor te bereiden.

Toen de communisten in "Verenigd Verzet" er in de afgelopen jaren niet in slaagden vaste voet te krijgen in een Nederlands Dachaucomité-in-oprichting, vormden zij daarbuiten een "actiegroep". Deze gaf voor adhaesie te betuigen met het initiatief tot oprichting van een Dachaucomité. Het bleek echter een manoeuvre, waarmee men uitsluitend hoopte een aantal oud-Dachau-ers achter zich te krijgen voor "samenwerking". Het was dus een parallel-actie van "Verenigd Verzet" naast het niet-communistische initiatief. Zij diende om toch de leiding in communistische handen te krijgen. De communisten volgen in de niet door hen beheerde concentratiekampcomité's de tactiek van het zwijgend toezien om aldus informatie op te doen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de niet-communistische vriendenkringen van Natzweiler en Mauthausen.

De Buchenwald en Ravensbrück Vriendenkringen organiseerden dit jaar op 8 en 9 april in Amsterdam gemeenschappelijke bijeenkomsten ter herdenking van de bevrijding der kampen. Het Nederlands Auschwitz Co-

mité verleende bemiddeling bij de totstandkoming van de tentoonstelling "Ghetto", van 18 april tot 8 mei in de hoofdstad gehouden (ter herdenking van de opstand in april 1943 van het Ghetto in Warschau). De Sachsenhausen Vriendenkring zorgde voor de uitzending van circa 130 Nederlanders naar de inauguratie op 23 april van monument en museum te Sachsenhausen.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Visie van Paul de Groot

In de vergaderingen die de CPN-leiding of de staf van het Centrum met leden-bedrijfsarbeiders beleggen, maakt de zogenaamde eenheid met het NVV een vast agendapunt uit. Zoals reeds eerder is vermeld kunnen de communisten op dit gebied zeker niet op resultaten van enige betekenis bogen. Mogelijk op grond van de opgedane ervaringen heeft Paul de Groot zijn volgelingen er op gewezen dat de beoogde "eenheid" in de vakbeweging niet op korte termijn te verwezenlijken is. Als afdeling rustig zitten afwachten totdat men als eenheid in zijn geheel naar het NVV zou kunnen overgaan, leek hem niet de juiste methode. Hij zag momenteel echter evenmin veel heil in de individuele aanmeldingen van CPN-ers bij het NVV. De Groot verwacht het meeste succes van een werkwijze waarbij de communisten op den duur op vertrouwelijke voet raken met NVV-ers. Dit zou dan kunnen gebeuren door in de bedrijven eendrachtig actie met hen te voeren en mede door de propaganda voor de vrede, die volgens De Groot geschikte stof voor een gesprek met de niet-communistische medewerkers oplevert. De communisten zouden dus moeten proberen zich na verloop van tijd acceptabel voor het NVV te maken.

De Centrum-bladen

Na de instelling van het Centrum van propaganda voor eenheid en klassenstrijd (januari 1960) zijn de maandbladen van de bedrijfsbonden der EVC-1958 (thans Centrum-bladen genoemd) vrij regelmatig verschenen. De inhoud is echter nogal uniform. De bladen voor de metaalbewerkers en die voor de bouwvakarbeiders, voor het overheidspersoneel etc. worden, bij gebreke aan specifieke bijdragen voor de afzonderlijke bedrijfstak, grotendeels met dezelfde, centraal geredigeerde, artikelen gevuld. De totale oplage van de Centrum-bladen is sinds oktober 1960 iets teruggelopen, nl. van ongeveer 40.000 tot circa 36.500. De grootste oplage heeft De Werker (Krant voor alle metaalbewerkers), waarna Wij Bouwen, het blad van de bouwvakbond volgt. Voorts verschijnen min of meer geregeld: De Overheidspost (BNOP), Textiel en Kleding (ATEK), De Transportband (ABT), De Grafische Werker (De Grafische), De

Fabriekskoerier (Chevofa), De Handels- en Bankkoerier (BHBV), Onze Toekomst (BLZ) en Ons Orgaan (ABV, spoorwegpersoneel). Het maandblad van de ABHM, Hout en Meubel, verscheen niet meer sedert oktober 1960.

In bijeenkomsten wordt nogal eens gejammerd over de distributie en afrekening van de bladen. Voor de verspreiding zijn tegenwoordig ook de CPN-districten verantwoordelijk. Veel enthousiasme brengen zij er niet voor op. Een deel der bladen schijnen zij zelfs gratis niet aan de man te kunnen brengen, terwijl ook wel stapels bladen bij de aangewezen verspreiders onaangeroerd blijven liggen. Niettemin beschouwt het Centrum de uitgifte van de maandbladen - althans in opzet - als zijn voornaamste activiteit.

Naar Moskou

Ter bijwoning van de 1 mei-festiviteiten vertrok op 26 april een uit 5 personen bestaande delegatie onder leiding van W. Hartog naar de USSR. Naast twee bestuurders maken ook nog twee bedrijfsarbeiders (resp. werkzaam bij de NDSM en de ADM) deel uit van deze afvaardiging.

De vorige jaren werd de EVC-1958 (het Centrum) gewoonlijk ook nog door enkele andere landen achter het IJzeren Gordijn uitgenodigd ter bijwoning van de 1 mei-feesten. Voor zover bekend is zulks dit jaar niet het geval geweest.

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

Vergadering over het proces Eichmann

Op 12 april jl. vond in Krasnapolsky te Amsterdam de openbare vergadering plaats over het proces Eichmann, waarvan in MO 3-1961, hoofdstuk V sprake was.

Zoals gemeld, is het initiatief tot het houden van de bijeenkomst uitgegaan van de SWP. In het kader van het streven naar samenwerking met andere links gerichte groeperingen - waarbij in de eerste plaats gedacht wordt aan de PSP - had de leiding van de SWP zich gewend tot enkele andere organisaties. Daar de PSP er doorslaggevende bezwaren tegen heeft haar naam openlijk verbonden te zien aan die van de SWP werd een comité "Proces-Eichmann" gevormd, dat de organisatie van de vergadering op zich zou nemen.

Hierin namen zitting: G. van Tijn voor de democratisch-socialistische studenten-vereniging "Politeia", H. Uijlenburg voor de Socialistische Jeugd van Nederland (SJ), H. Bovenkerk voor de Pacifistisch Socialistische Partij en - als secretaris - de oud CPN-er Cor Fels namens de SWP.

De vergadering stond onder voorzitterschap van Gerben Wagenaar. Als sprekers traden op ds. J.J. Buskes, de schrijver Nicolaas Rost en de voorganger van de Liberaal Joodse Gemeente te Amsterdam. Van de schrijfster Hella Haasse, die aanvankelijk ook het woord zou voeren maar wegens verblijf in het buitenland verhinderd was, werd een brief voorgelezen. De schrijfster Marga Minco las twee hoofdstukken voor uit haar boek "Het bittere kruid".

De inhoud van de toespraken vormde generlei grond voor de door de CPN verkondigde opvatting dat het comité en de vergadering een schijnvertoning waren, opgezet met het doel de aandacht af te leiden van de rol die - volgens de CPN - verscheidene oorlogsmisdadigers thans in het Adenauer-apparaat spelen. Onomwonden gaf men te kennen van mening te zijn, dat de medeschuldigen en opdrachtgevers van Eichmann thans in Duitsland nog de hoge posities innemen.

Pas in de laatste tijd begint men, onder druk van buiten af, in Duitsland met processen tegen de nazi's, aldus Gerben Wagenaar.

Anti-Atoombom-Mars op Tweede Paasdag

Aan de door het Comité "1961 voor de Vrede" georganiseerde demonstratieve vredesmars hebben op Tweede Paasdag ongeveer 1600 personen deelgenomen. Te voet werd gedemonstreerd in Amersfoort, Utrecht en Amsterdam. Teneinde zich van de ene plaats naar de andere te begeven maakte men gebruik van autobussen en personenwagens. Het voornemen van een hunner om bij de vliegbasis Soesterberg de verzamelde deelnemers toe te spreken werd door het ingrijpen van de politie verijdeld. Hij hield zijn toespraak daarop na het einde van de mars door Utrecht.

In de stoet werden vele borden en spandoeken meegedragen, met leuzen als: "Nederland geen Hiroshima", "Geen atoombases", "Beter nu actief dan later radio-actief".

Een negental uit Bremen afkomstige deelnemers, aanhangers van de "Internationale der Kriegsdienstgegner", droeg twee spandoeken, waarop stond te lezen "Statt Atomwaffen - Brot für die Welt" en "Lieber Koexistenz als No-Existenz". In Amsterdam mochten deze niet worden meegedragen, evenmin als de leus: "Geen kernwapens op ons grondgebied".

Op de slotbijeenkomst, in twee zalen van Krasnapolsky in Amsterdam, werden de deelnemers toegesproken door o.a. dr. L.W. van Albada, oud-hoofdbestuurslid van de PSP, professor A.J. Rasker, ds. J.J. Buskes, Th. van Tijn van "Socialistisch Perspectief" en A.J. Bruggeman, landelijk propagandist van de PSP, tevens voorzitter van het Comité "1961 voor de Vrede".

Zij wekten op tot verdere acties, teneinde steeds meer de mensen te overtuigen van de noodzaak en de mogelijkheid door directe actie de politiek te beïnvloeden.

De bladen van de bij de demonstratie betrokken dan wel daarmee sympathiserende organisaties betitelden deze Paasmars over het algemeen als geslaagd. Zo o.a. De 3e Weg, Militia Christi, Socialistisch Perspectief en De Brug. Echter niet aldus het dagblad De Waarheid, dat repte van "het eenzijdig karakter van de demonstratie, die tot anti-communisten en vijanden van de CPN beperkt bleef". Het CPN-orgaan meende voorts dat in de nevel van frases het anti-communisme duidelijk te onderkennen was en dat de demonstratie zich ook daardoor sterk onderscheidde van de werkelijke volksbewegingen, die zich op dezelfde dag in andere landen manifesteerden en een verdere versterking van de strijd betekenden.

Tenslotte liet het zich de gelegenheid niet ontgaan de "zoge-

naamde SWP" op de korrel te nemen, door het vermelden van de geringe bijdragen van die kant. In de voorbereiding ervan had zij zich op de voorgrond gedrongen, maar in de mars zelf ontbrak zij op de familie Gortzak en een handjevol aanhangers na.

Aldus De Waarheid, die het blijkbaar niet kan verkroppen dat de op Tweede Paasdag niet door de CPN of de Vredesraad maar door pacifisten, humanisten en socialisten opgezette betoging toch wel een zeker succes heeft geboekt, en die zich kennelijk vooral stoot aan het feit dat de SWP daarbij wel was toegelaten.

Stakingsoverzicht april 1961

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Bouwvakarbeiders, werkz. op een bouw- werk v.d. Bataafse Aannemings Mij. te Amsterdam	Eisen loonsverho- ging van f 10,-- per week.	-----	Stakingseisen niet ingewilligd.	1.
Stikstofbindingbe- drijf Compagnie Néerlandaise de l'Azôte te Sluis- kil.	Ontevredenheid o- ver bestaande CAO- regeling.	NVV, CNV, KAB belegden ver- gadering.	Eisen secundaire arb. voorwaarden ingewilligd.	2.
Sigarenmakers van de N.V. Agio-siga- renfabriek te Dui- zel.	Ontevredenheid o- ver roulering-sys- teem.	Ned. R.K. Ta- baksbew. Bond bemiddelde.	Grievens zullen worden onderzocht.	3.
Constructiewerk- plaats en stalen ramenfabriek N.V. Eland-Brandt te Amsterdam.	Geschil winstde- ling van boekjaar 1960.	-----	Staking duurt nog voort.	4.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 5-7 mei	Eur. conf. 40-urige werkweek.	Wenen	WVV
8-12 mei	3e Internat. conf. VVI-Transport.	Boedapest	WVV
* 20-22 mei	20e Congres CPN.	Amsterdam	CPN
20-22 mei	Demonstratieve fietstocht tegen aanwezigheid "atoomkoppen".	Volkel- Soesterberg- A'dam	ANJV/OPSJ
27-28 mei	Viering 15-jarig bestaan Bond Soc. Zang- en Muziekver.	Enschede	Bond Soc. Zang- en Muziekver.
6 juni	Stertocht.	Deventer	Ned. Vrouwenbew.
13-18 juni	Wereldvredescongres.	Praag	Chr. Vredesconf.
15 juni	Speciale zitting Uitv. Com. WVV.	?	WVV
1-2 juli	Bijeenk. Alg. Raad Féd. Internat. des Résistants. Viering 10-jarig bestaan FIR.	Wenen?	FIR
15-22 juli	ANJV-zomerkamp.	Texel	ANJV
25 juli- 3 aug.	Wereldjeugdforum.	Moskou	Russ. jeugdorg.
juli of aug.	6e Internat. conf. partijhistorici.	?	Partijinstituten voor geschied.
1-5 sept.	2e Conf. geschied. v.h. verzet.	Warschau	FIR
2-9 sept.	Studiekamp ANJV.	Texel	ANJV
29 sept.- 10 okt.	3e Congres Internat. Medical Association.	Turijn	IMA
sept.	Congres Pugwashbeweging.	?	Pugwash
17 okt.	22e Congres CPSU.	Moskou	CPSU
Najaar	ANJV-jeugdappèl voor het Noorden.	Groningen	ANJV
Najaar	Internat. conf. over geschied. en grondregels v.h. perswezen.	Warschau	IOJ
* 25-28 nov.	Voorbereidende conf. oprichting VVI-Grafische bedrijven.	Leipzig	WVV
4-16 dec.	15e Congres Wereldvakverbond.	Moskou	WVV

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1961	Bijeenk. Execut. Comité Internat. Org. van Journalisten.	Peking	IOJ
* ? 1961	Conf. CP-en kapitalistische landen Europa.	?	---
1961	Conf. economen uit W. en O. Europa over ontwapening.	Zweden	---
juli/aug. '62	8e Wereldjeugdfestival.	Helsinki	WFDJ/IUS
1962	5e Congres Internat. Org. van Journalisten.	Boedapest	IOJ
1962	7e Congres IUS.	?	IUS
* 1962	Buitengewoon congres CPN.	?	CPN

* nieuw c.q. aangevuld